

PODSUMOWANIE BADANIA ANKIETOWEGO DOTYCZĄCEGO PRZEWAG KONKURENCYJNYCH I PRIORYTETOWYCH DZIAŁAŃ DLA ROZWOJU POWIATU LEGIONOWSKIEGO

1 Wstęp

Raport prezentuje wyniki drugiego badania ankietowego pt. „**Przewagi konkurencyjne i priorytetowe działania dla rozwoju powiatu legionowskiego**”, przeprowadzonego wśród mieszkank i mieszkańców powiatu. Celem badania było zebranie opinii społeczności lokalnej na temat obecnych i przyszłych funkcji gmin tworzących powiat legionowski, przewag konkurencyjnych powiatu, barier rozwojowych oraz priorytetowych działań i obszarów strategicznych, które powinny być realizowane w najbliższych latach. Ankieta obejmowała również wskazanie konkretnych projektów istotnych z punktu widzenia przyszłości regionu. Jej charakter był diagnostyczno-konsultacyjny – ankieta posłużyła rozpoznaniu atutów, problemów i potrzeb rozwojowych powiatu legionowskiego w oparciu o głos mieszkańców, tak aby stać się podstawą do planowania działań samorządu powiatowego i całej wspólnoty mieszkańców.

Badanie zostało przeprowadzone w formie ankiety internetowej w **sierpniu i pierwszej połowie września 2025 roku**. Łącznie w badaniu wzięły udział **232 osoby**, reprezentujące różne grupy wiekowe, zawodowe i miejsca zamieszkania w obrębie powiatu. Grupa badawcza nie miała charakteru reprezentatywnego. Uczestnicy odpowiadali na pytania dotyczące m.in. obecnych i przyszłych funkcji gmin, przewag konkurencyjnych powiatu oraz czynników decydujących o jego atrakcyjności, barier rozwojowych, które hamują rozwój regionu, priorytetowych działań i obszarów strategicznych ważnych dla dalszego rozwoju, a także konkretnych przedsięwzięć i projektów kluczowych dla przyszłości powiatu.

Zebrane dane – wraz z wynikami pierwszej ankiety poświęconej w głównej mierze jakości życia, funkcjonowania usług publicznych, potrzeb rozwojowych oraz priorytetów, które powinny być uwzględnione w planowaniu przyszłości powiatu legionowskiego - posłużą jako **podstawa do formułowania zapisów opracowywanej obecnie strategii rozwoju powiatu legionowskiego na lata 2026-2035**.

2 Charakterystyka respondentów

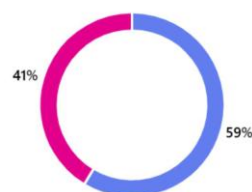
W badaniu „Przewagi konkurencyjne i priorytetowe działania dla rozwoju powiatu legionowskiego” wzięły udział **232 osoby**. Było to badanie internetowe przeprowadzone metodą CAWI. Respondenci pochodzili z wszystkich gmin powiatu, reprezentując zróżnicowane grupy społeczne, wiekowe i zawodowe. Poniżej przedstawiono najważniejsze cechy demograficzne respondentów.

Płeć

W ankiecie udział wzięło:

- 136 kobiet (około 59%);
- 96 mężczyzn (około 41%).

● Kobieta	136
● Mężczyzna	96

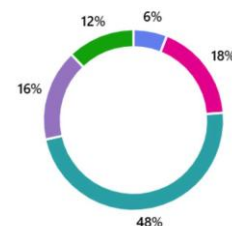
Struktura płci wskazuje na nieznaczną przewagę kobiet, co jest typowe w badaniach internetowych prowadzonych online.

Wiek

Najliczniejszą grupę stanowiły osoby w wieku:

- 35-49 lat – 111 osób (około 48%);
- 24-34 lata – 41 osób (około 18%);
- 50-65 lat – 38 osób (około 16%);
- poniżej 24 lat – 14 osób (około 6%);
- powyżej 65 lat – 28 osób (około 12%).

Poniżej 24 lat	14
24-34 lata	41
35-49 lat	111
50-65 lat	38
Powyżej 65 lat	28

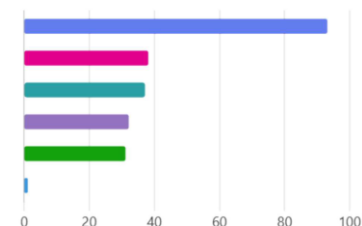
Dane te sugerują, że głos w badaniu zabrały przede wszystkim osoby dorosłe i aktywne zawodowo, a także mieszkańcy w tzw. wieku rodzinnym, co dobrze odzwierciedla potrzeby osób w wieku produkcyjnym.

Miejsce zamieszkania

Respondenci deklarują następujące miejsce zamieszkania:

- Miasto Legionowo – 93 osoby (około 40%);
- Miasto i Gmina Serock – 31 osób (około 13%);
- Gmina Nieporęt – 32 osoby (około 14%);
- Gmina Wieliszew – 37 osób (około 16%);
- Gmina Jabłonna – 38 osób (około 16%).

Miasto Legionowo	93
Gmina Jabłonna	38
Gmina Wieliszew	37
Gmina Nieporęt	32
Miasto i Gmina Serock	31
Inna gmina	1

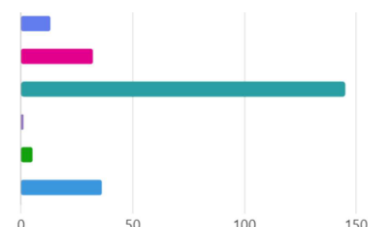
Dodatkowo pojedyncza osoba wskazała inną gminę (spoza powiatu). Powyższa struktura, z pewnymi odchyleniami, odzwierciedla relacje liczby ludności między gminami powiatu.

Status zawodowy

Respondenci deklarowali następujący status zawodowy:

- osoby pracujące – 145 osób (około 62%);
- przedsiębiorcy – 32 osoby (około 14%);
- uczniowie/studenci – 13 osób (około 6%);
- emeryci/renciści – 36 osób (około 16%);
- osoby bezrobotne – 5 osób (około 2%);
- rolnik – 1 osoba.

Uczeń/student	13
Przedsiębiorca	32
Osoba pracująca	145
Rolnik	1
Osoba bezrobotna	5
Osoba na rencie/emeryturze	36

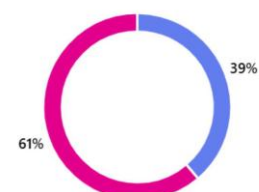

Struktura zawodowa pokazuje, że zdecydowana większość respondentów to osoby aktywne zawodowo, co wzmacnia wagę odpowiedzi dotyczących infrastruktury, mobilności, warunków zamieszkania oraz jakości usług publicznych.

Powtarzalność respondentów

Zadano także pytanie czy osoba biorąca udział w drugiej ankiecie wzięła udział także w pierwszym badaniu. Deklarację taką złożyło 39% respondentów, co zważywszy na otwarty charakter ankiety jest bardzo dobrym wynikiem i co najmniej u części respondentów gwarantuje swego rodzaju ciągłość myślenia o kwestiach poruszanych w ankiecie.

Tak	90
Nie	142

3 Postrzeganie wiodących funkcji obszaru powiatu obecnie oraz oczekiwane w przyszłości

Analiza odpowiedzi dotyczących kluczowych funkcji gmin¹ pozwala uchwycić różnicę między tym, jak mieszkańcy postrzegają swoje gminy obecnie, a jak chcieliby je widzieć w perspektywie najbliższych 5-10 lat. Zestawienie tych dwóch perspektyw umożliwi określenie kierunków oczekiwanych zmian oraz wskazanie, jakie role – mieszkaniowe, gospodarcze, turystyczno-rekreacyjne, usługowe czy rolnicze – powinny być wzmocnione w przyszłości, aby odpowiadały aspiracjom społeczności lokalnych.

3.1 Obecne postrzeganie wiodących funkcji gmin obszaru powiatu

W odpowiedzi na pytanie o wiodący charakter gminy dzisiaj zdecydowana większość respondentów wskazała na **funkcję mieszkaniową** (216 wskazań). Oznacza to, że gminy powiatu legionowskiego postrzegane są przede wszystkim jako miejsca zamieszkania, a nie jako ośrodki aktywności gospodarczej czy rolniczej. Drugą najczęściej wybieraną kategorią była **funkcja usługowa** (74 wskazania), co podkreśla rosnące znaczenie dostępności usług lokalnych dla jakości życia mieszkańców. Na trzecim miejscu znalazła się **funkcja turystyczno-rekreacyjna** (69 wskazań), która odzwierciedla potencjał powiatu związany z walorami przyrodniczymi i rekreacyjnymi. Zdecydowanie mniejsze znaczenie przypisano **funkcji gospodarczej** (20 wskazań) oraz **rolniczej** (18 wskazań), a pojedyncze osoby wskazały inne funkcje (3 odpowiedzi).

Całościowo wyniki sugerują, że powiat i jego gminy są obecnie traktowane przede wszystkim jako obszary mieszkaniowe z uzupełniającą ofertą usługową i rekreacyjną, podczas gdy ich rola gospodarcza czy rolnicza pozostaje na dalszym planie.

Ciekawa jest analiza dominujących wskazań przez pryzmat podstawowych cech respondentów takich jak wiek, miejsce zamieszkania i status zawodowy. Funkcję mieszkaniową wskazywali w przeważającej mierze ludzie młodzi (35-49 lat), funkcja turystyczno-rekreacyjna częściej pojawia się w odpowiedziach osób starszych – zwłaszcza powyżej 65 lat i w grupie 50-65 lat. Najmłodszy respondenci (poniżej 24 lat) również wskazywali głównie funkcję mieszkaniową, a rzadziej usługową czy turystyczną, co odzwierciedla skupienie na podstawowych warunkach życia.

Z punktu widzenia miejsca zamieszkania osoby deklarujące się jako mieszkające w Legionowie wskazywały dominujący profil miasta związany z funkcjami mieszkaniowymi i usługowymi, co odpowiada jego roli miasta powiatowego. Serock wyróżnia się wysokim udziałem funkcji turystyczno-rekreacyjnej, co potwierdza jego znaczenie jako lokalnego ośrodka turystycznego. Nieporęt łączy funkcję mieszkaniową z turystyczno-rekreacyjną, co dobrze odzwierciedla jego położenie nad Zalewem Zegrzyńskim. Wieliszew i Jabłonna to gminy mocno mieszkaniowe, ale z mniejszym udziałem usług i turystyki.

Z kolei analizując uzyskane odpowiedzi przez pryzmat statusu zawodowego - osoby pracujące najczęściej wskazują funkcję mieszkaniową miejsca, w którym żyją, a także usługową oraz turystyczno-rekreacyjną. Emeryci i renciści poza dominującą funkcją mieszkaniową swojej gminy dostrzegają także częściej niż inne grupy funkcję usługową i turystyczno-rekreacyjną, co można wiązać z potrzebą dostępu do usług zdrowotnych, opiekuńczych i walorów rekreacyjnych. Przedsiębiorcy dostrzegają mieszkaniówkę, ale

---

¹ Respondenci opisywali funkcje gminy, w której mieszkają, a nie całego obszaru.

relatywnie częściej niż inni akcentują funkcję gospodarczą i usługową. Uczniowie i studenci podkreślają głównie funkcje mieszkaniową, a rzadziej turystyczną czy usługową.

Obraz gmin jest w dużej mierze kształtowany przez perspektywę mieszkańców w wieku produkcyjnym i osób pracujących – to oni stanowią największą grupę i najsilniej akcentują rolę mieszkaniową. W gminach z dostępem do walorów przyrodniczo-rekreacyjnych (Serock, Nieporęt) częściej pojawia się funkcja turystyczna. Osoby starsze oraz emeryci wyraźniej akcentują rolę usług i rekreacji, co sugeruje potrzebę rozwijania tych funkcji w kontekście starzenia się społeczeństwa.

3.2 Postrzeganie funkcji gmin tworzących powiat w perspektywie 5 – 10 lat

W odniesieniu do pytania o oczekiwany charakter gmin w perspektywie 5–10 lat wyniki wskazują na istotną zmianę akcentów względem stanu obecnego. Choć nadal wysoką liczbę wskazań otrzymała **funkcja mieszkaniowa**, jej znaczenie wyraźnie spada w porównaniu z oceną obecnej sytuacji. Na pierwszy plan wysuwa się natomiast **funkcja turystyczno-rekreacyjna** oraz **funkcja usługowa**, co świadczy o oczekiwaniu mieszkańców na rozwój oferty rekreacyjnej, kulturalnej i usługowej, które podnoszą jakość życia i atrakcyjność gmin. Zdecydowanie silniej niż obecnie akcentowana jest również **funkcja gospodarcza**, wskazująca na potrzebę tworzenia warunków dla inwestycji i lokalnego rynku pracy. **Funkcja rolnicza** oraz inne propozycje mają marginalne znaczenie w wizji przyszłości.

W perspektywie 5–10 lat obraz gmin zmienia się i staje się bardziej zróżnicowany niż w przypadku postrzegania obecnych funkcji. Funkcja mieszkaniowa nadal pozostaje istotna, ale wyraźnie rośnie znaczenie funkcji usługowej, turystyczno-rekreacyjnej oraz gospodarczej, co wskazuje na aspiracje mieszkańców do dywersyfikacji ról pełnionych przez gminy.

W porównaniu z oceną obecnych funkcji gmin widać wyraźne przesunięcia w oczekiwaniach mieszkańców. Funkcja mieszkaniowa, choć nadal najczęściej wskazywana, traci na znaczeniu – zwłaszcza wśród osób w wieku 35–49 lat, które dziś najczęściej definiowały swoje gminy przez pryzmat mieszkalnictwa, a w przyszłości w większym stopniu akcentują również usługi, turystykę i gospodarkę. Podobny trend widać wśród najmłodszych – poniżej 24 lat – którzy dziś niemal jednoznacznie utożsamiali swoje gminy z funkcją mieszkaniową, ale w perspektywie kilku lat widzą rosnące znaczenie turystyki i usług. Natomiast osoby starsze (50–65 lat oraz powyżej 65 lat), które już obecnie częściej niż inni zwracały uwagę na funkcję turystyczno-rekreacyjną i usługową, w przyszłości podtrzymują tę perspektywę, co wskazuje na ciągłość oczekiwań związanych z potrzebami rekreacyjnymi i dostępnością usług publicznych.

Patrząc przez pryzmat miejsca zamieszkania, Legionowo – które dziś definiowane było przede wszystkim jako ośrodek mieszkaniowo-usługowy – w przyszłości zachowuje ten profil, ale mieszkańcy coraz wyraźniej akcentują także funkcję turystyczno-rekreacyjną. Serock, już obecnie postrzegany jako gmina turystyczna, w przyszłości jeszcze silniej wzmacnia ten profil, co dowodzi spójności wizji mieszkańców. Podobnie Nieporęt, który dziś łączył funkcję mieszkaniową z turystyczną, w oczekiwaniach przyszłościowych jeszcze bardziej podkreśla ten dualny charakter. Wieliszew i Jabłonna, które były typowo mieszkaniowe, w przewidywaniach na przyszłość również utrzymują ten obraz, ale jednocześnie pojawia się tam nieco większe oczekiwanie wobec funkcji usługowej i turystycznej.

Analizując odpowiedzi według statusu zawodowego, osoby pracujące, które dziś najczęściej akcentowały funkcję mieszkaniową i usługową, w przyszłości wyraźniej dostrzegają również

znaczenie gospodarki i turystyki. Emeryci i renciści, którzy już obecnie wyróżniali się większą wrażliwością na rolę usług i rekreacji, w oczekiwaniach przyszłościowych utrzymują tę perspektywę, co potwierdza stabilność ich potrzeb. Przedsiębiorcy, którzy dziś częściej niż inne grupy wskazywali funkcję gospodarczą i usługową, w przyszłości podtrzymują tę tendencję i jeszcze mocniej akcentują rolę gospodarki jako kierunku rozwoju. Uczniowie i studenci, którzy dotychczas skupiali się na funkcji mieszkaniowej, w przewidywaniach na przyszłość wyraźnie częściej wskazują również funkcję turystyczną i usługową, co świadczy o zmianie ich perspektywy.

Podsumowując, w ujęciu całościowym postrzeganie gmin przesuwają się od dominującej dziś funkcji mieszkaniowej w stronę bardziej zrównoważonego modelu, w którym coraz większą rolę odgrywają usługi, turystyka i gospodarka. Tam, gdzie funkcje inne niż mieszkaniowe już dziś były silnie akcentowane (np. turystyka w Serocku, usługi i rekreacja wśród osób starszych), oczekiwania mieszkańców pozostają stabilne i konsekwentnie wzmacniają te profile. Tam natomiast, gdzie dominowała jednoznaczna funkcja mieszkaniowa (Legionowo, Jabłonna, Wieliszew, młodszy respondenci), widać rosnącą potrzebę dywersyfikacji i uzupełnienia jej o nowe elementy rozwojowe.

Podsumowując, mieszkańcy widzą swoje gminy w przyszłości nie tylko jako miejsca zamieszkania, lecz przede wszystkim jako przestrzeń bardziej zrównoważoną – oferującą szeroki dostęp do usług, atrakcji turystyczno-rekreacyjnych i możliwości gospodarczych, co oznacza dążenie do dywersyfikacji funkcji i zwiększenia roli gmin w rozwoju społecznym i ekonomicznym.

4 Konkurencyjność powiatu legionowskiego

4.1 Atuty i bariery rozwojowe

Analiza czynników rozwojowych wskazywanych przez mieszkańców pokazuje bardzo wyraźnie, że przewaga powiatu legionowskiego nad innymi powiatami Mazowsza opiera się przede wszystkim na jego **położeniu geograficznym** i walorach środowiskowych. Zdecydowana większość respondentów akcentuje **bliskość Warszawy**, a także **Jeziora Zegrzyńskiego i lotniska w Modlinie**. Te trzy elementy tworzą podstawowy zasób konkurencyjny powiatu, który buduje jego atrakcyjność zarówno jako miejsca zamieszkania, jak i obszaru potencjalnie przyciągającego inwestycje czy ruch turystyczny. Wysoko oceniane są również **walory przyrodnicze i tereny chronione**, co wskazuje, że mieszkańcy dostrzegają potencjał związany z rekreacją, turystyką i jakością środowiska naturalnego jako czynnikami rozwoju.

Na dalszym planie pojawiają się czynniki związane z jakością życia w wymiarze lokalnym, takie jak **dostępność usług i handlu, bezpieczeństwo publiczne, estetyka przestrzeni publicznych**, a także **opieka zdrowotna czy infrastruktura sportowo-rekreacyjna**. Wskazuje to na oczekiwanie, że powiat powinien nie tylko korzystać z atutów swojego położenia, ale także rozwijać ofertę lokalnych usług i podnosić standard przestrzeni, w której mieszkańcy żyją na co dzień. To z kolei jest istotną wskazówką dla strategii rozwoju – budowanie konkurencyjności wymaga równoczesnego wykorzystywania potencjału zewnętrznego (bliskość metropolii i jeziora) oraz wzmacniania jakości wewnętrznych zasobów społecznych i infrastrukturalnych.

Zaskakująco niską rangę w oczach mieszkańców mają czynniki związane z **gospodarką i innowacyjnością**. Niewielkie znaczenie przypisano obecności dużych przedsiębiorstw,

instytucji otoczenia biznesu czy innowacyjności firm. Równie mało wskazań zebrały procesy demograficzne czy rozwój energetyki odnawialnej. Pokazuje to, że mieszkańcy nie postrzegają jeszcze powiatu jako przestrzeni konkurencyjnej gospodarczo, lecz raczej jako atrakcyjne miejsce zamieszkania, rekreacji i codziennego życia w otoczeniu dużej metropolii.

Z punktu widzenia budowania strategii oznacza to, że należy wzmocnić dwa równoległe wymiary. Po pierwsze, konsekwentnie rozwijać te przewagi, które już dziś decydują o atrakcyjności powiatu – czyli bliskość Warszawy, Jeziora Zegrzyńskiego i zasoby przyrodnicze. Po drugie, poszukiwać sposobów na stopniowe poszerzanie obrazu powiatu w stronę obszaru bardziej konkurencyjnego gospodarczo i innowacyjnego, aby nie ograniczać się jedynie do funkcji mieszkaniowo-rekreacyjnej.

Czynniki rozwojowe powiatu legionowskiego

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników ankiet

Analiza barier rozwojowych wskazanych przez mieszkańców pokazuje, że największe przeszkody dla rozwoju powiatu legionowskiego związane są przede wszystkim z **infrastrukturą transportową i komunikacyjną**. Najczęściej wskazywana była niewystarczająca dostępność komunikacyjna z wykorzystaniem komunikacji publicznej (88 odpowiedzi), a zaraz za nią problemy z komunikacją samochodową – korki, zła jakość dróg i brak miejsc parkingowych (82 odpowiedzi). Oznacza to, że mieszkańcy uznają kwestie transportu za kluczową barierę, która ogranicza rozwój powiatu i jego integrację zarówno wewnętrzną, jak i zewnętrzną w relacji z Warszawą oraz sąsiednimi gminami.

Na kolejnych miejscach znalazły się braki w **dostępności i jakości usług publicznych** – opieka zdrowotna (63 wskazania), szkolnictwo ponadpodstawowe (53) czy infrastruktura kanalizacyjna (48). To wyraźny sygnał, że mieszkańcy oczekują poprawy jakości infrastruktury społecznej, co jest niezbędne do zapewnienia wysokiego standardu życia i zatrzymania mieszkańców w powiecie. Wysoko wskazywanym ograniczeniem są także **procesy demograficzne** – starzenie się społeczeństwa (59), które w perspektywie kolejnych lat mogą dodatkowo wzmocnić presję na usługi zdrowotne, opiekuńcze i społeczne.

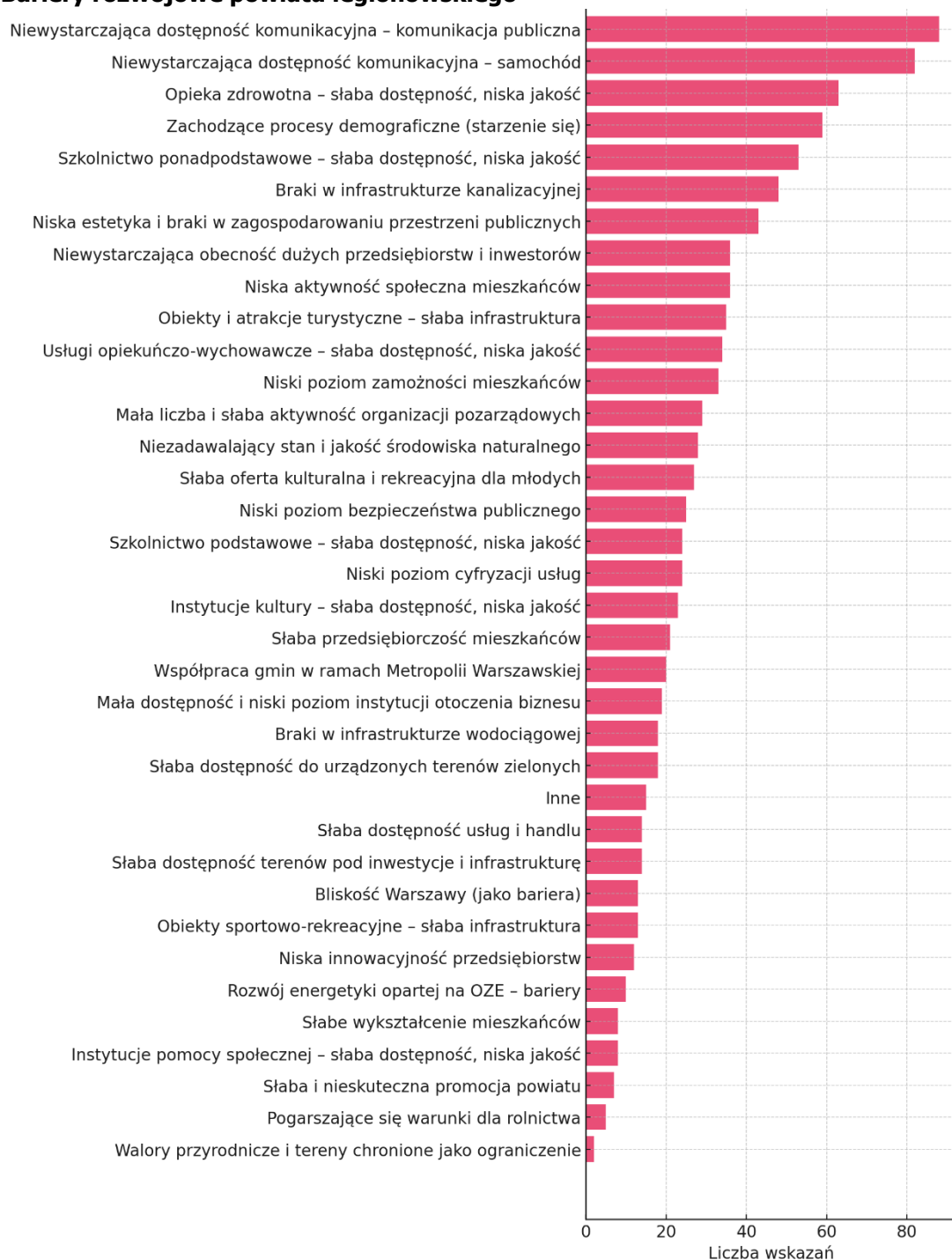
Na średnim poziomie pojawiają się bariery związane z **jakością przestrzeni i życia społecznego** – niska estetyka przestrzeni publicznych (43), niska aktywność społeczna mieszkańców (36), mała liczba i aktywność organizacji pozarządowych (29) oraz niezadowolający stan środowiska naturalnego (28). Wskazuje to na potrzebę działań integrujących społeczność lokalną i poprawiających atrakcyjność przestrzeni publicznych.

Stosunkowo mniej respondentów dostrzega bariery w sferze **gospodarczej i innowacyjnej** – niewystarczającą obecność dużych przedsiębiorstw (36), słabą przedsiębiorczość mieszkańców (21), małą dostępność instytucji otoczenia biznesu (19) czy niską innowacyjność firm (12). Wyniki te pokazują, że gospodarka i przedsiębiorczość nie są jeszcze postrzegane przez mieszkańców jako fundament rozwoju powiatu, co stanowi wyzwanie dla strategii – jak wykorzystać lokalny potencjał, aby wzmocnić tę sferę.

Najrzadziej wskazywane bariery dotyczą kwestii rolnictwa i środowiska, np. pogarszających się warunków do prowadzenia działalności rolniczej (5) czy walorów przyrodniczych jako elementu ograniczającego rozwój (2). To sugeruje, że mieszkańcy nie postrzegają dziś rolnictwa ani ochrony przyrody jako głównych przeszkód rozwoju, choć mogą one odgrywać rolę w szerszej perspektywie planistycznej.

Podsumowując, mieszkańcy powiatu legionowskiego wskazują przede wszystkim na bariery związane z transportem i infrastrukturą społeczną, przy czym rosnące znaczenie mają także czynniki demograficzne. Dla strategii rozwoju oznacza to konieczność skoncentrowania działań na poprawie dostępności komunikacyjnej, podniesieniu jakości usług publicznych oraz przygotowaniu się na wyzwania związane ze starzeniem się społeczeństwa. Jednocześnie warto wzmocniać aktywność społeczną i gospodarczo-innowacyjny charakter powiatu, aby dywersyfikować podstawy jego konkurencyjności.

Bariery rozwojowe powiatu legionowskiego

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników ankiet

Porównanie atutów i barier wskazywanych przez mieszkańców pokazuje bardzo wyraźnie, że rozwój powiatu legionowskiego kształtowany jest przez dwie równoległe logiki: z jednej strony powiat dysponuje silnymi przewagami związanymi z lokalizacją i walorami przyrodniczo-rekreacyjnymi, z drugiej – jest mocno ograniczany przez problemy infrastrukturalne i jakości usług publicznych.

Czynniki napędzające rozwój to przede wszystkim **bliskość Warszawy** (najczęściej wskazywany atut), **bliskość Jeziora Zegrzyńskiego i Modlina**, a także **bogate walory przyrodnicze i atrakcyjne tereny chronione**. Mieszkańcy dostrzegają również rolę współpracy metropolitalnej, aktywności społecznej oraz jakości przestrzeni i bezpieczeństwa.

To są fundamenty, które sprawiają, że powiat jest atrakcyjny jako miejsce zamieszkania, wypoczynku i w pewnym stopniu inwestowania.

Czynniki spowalniające rozwój to natomiast w dużej mierze bariery związane z **dostępnością komunikacyjną** – zarówno publiczną (88 wskazań), jak i drogową (82 wskazania). Do tego dochodzą problemy z **jakością opieki zdrowotnej, edukacją (szkolnictwo ponadpodstawowe)** oraz **infrastrukturą techniczną** (kanalizacja, wodociągi). Bardzo ważnym czynnikiem hamującym są także **procesy demograficzne – starzenie się społeczeństwa**, które łączą się z rosnącymi oczekiwaniami wobec usług zdrowotnych i opiekuńczych.

Warto zauważyć, że część atutów i barier w opinii mieszkańców wzajemnie się znosi. Przykładem jest **bliskość Warszawy**, która jest niewątpliwie największą przewagą powiatu, ale równocześnie przyczynia się do powstania barier – m.in. korków, przeciążenia komunikacyjnego i deficytu parkingów. Podobnie **walory przyrodnicze i atrakcyjność turystyczna** są wskazywane jako atuty, ale jednocześnie pojawiają się bariery związane z ich niewystarczającym zagospodarowaniem, niską jakością infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej czy presją urbanizacyjną na tereny chronione.

Zarówno wśród atutów, jak i barier można wskazać elementy dominujące. Po stronie atutów są to jednoznacznie: **bliskość Warszawy, Jeziora Zegrzyńskiego i Modlina** – trzy elementy lokalizacyjne, które nadają powiatowi przewagę konkurencyjną, trudną do odtworzenia w innych miejscach. Po stronie barier dominują natomiast: **problemy komunikacyjne** (publiczne i drogowe) oraz **opieka zdrowotna** – to kwestie, które mieszkańcy uznają za najbardziej dotkliwe i wymagające pilnych działań.

Z punktu widzenia strategicznego, największego zainteresowania wymagają:

- **czynniki wzmacniające rozwój** – te, które są unikatowe i niepowtarzalne: położenie względem Warszawy, zasoby wodne i przyrodnicze, bezpieczeństwo i współpraca metropolitalna. Ich rozwój i ochrona powinny być osią strategii, ponieważ tworzą długofalową przewagę powiatu;
- **czynniki hamujące rozwój** – infrastruktura transportowa, zdrowotna i edukacyjna, a także procesy demograficzne. To obszary, które w percepcji mieszkańców najbardziej ograniczają potencjał powiatu i mogą sprawić, że jego atuty nie będą w pełni wykorzystane.

Podsumowując, strategia rozwoju powiatu powinna opierać się na **podwójnym podejściu**: wzmacnianiu i eksponowaniu przewag lokalizacyjno-przyrodniczych oraz konsekwentnym usuwaniu barier związanych z dostępnością komunikacyjną, usługami publicznymi i starzeniem się społeczeństwa. Tylko równoległe działanie na obu frontach pozwoli zamienić potencjał w trwałą przewagę konkurencyjną.

4.2 Strategiczne obszary rozwoju

Analiza działań priorytetowych wskazanych przez mieszkańców pokazuje bardzo klarowny obraz: największe oczekiwania skupiają się na **rozwiązaniu problemów komunikacyjnych**. Zarówno **poprawa wewnętrznej dostępności powiatu** (141 wskazań), jak i **zewnętrznej dostępności w relacji z Warszawą i sąsiednimi powiatami** (140 wskazań) znalazły się zdecydowanie na pierwszym miejscu. To potwierdza, że kwestie transportowe są dziś postrzegane jako najpoważniejsze bariery i równocześnie pola o największym potencjale do wzmocnienia rozwoju.

Na kolejnych miejscach znalazły się działania związane z **infrastrukturą społeczną** – przede wszystkim **poprawa dostępności i jakości służby zdrowia** (93 wskazania) oraz **rozwój i poprawa jakości szkolnictwa ponadpodstawowego** (74). Wysoka pozycja tych priorytetów koresponduje z barierami dotyczącymi słabego dostępu do usług zdrowotnych i edukacyjnych, a ich realizacja może bezpośrednio poprawić jakość życia mieszkańców i zwiększyć atrakcyjność powiatu jako miejsca zamieszkania.

W średniej części hierarchii znalazły się kwestie **gospodarczo-społeczne**: przeciwdziałanie bezrobociu i aktywizacja rynku pracy (54), rozwój współpracy metropolitalnej (51), działania proekologiczne (50) czy wzrost atrakcyjności inwestycyjnej i rozwój infrastruktury gospodarczej (46). Ważne miejsce zajmuje też **turystyka** (43) i rozwój elektronicznych usług publicznych (41), które wpisują się zarówno w oczekiwania związane z nowoczesnością, jak i lepszym wykorzystaniem lokalnych zasobów.

Na dalszych pozycjach znalazły się kwestie miękkie i społeczne, takie jak poprawa więzi między wspólnotami lokalnymi, zachowanie dziedzictwa naturalnego i kulturowego, bezpieczeństwo, rozwój kultury czy wsparcie organizacji pozarządowych. Choć wskazywane rzadziej, pełnią one rolę uzupełniającą i mogą mieć duże znaczenie dla spójności społecznej powiatu. Najmniej wskazań uzyskały działania takie jak **promocja powiatu** (7) czy poprawa dostępności usług pomocy społecznej (6), co sugeruje, że mieszkańcy traktują je jako wtórne wobec najważniejszych potrzeb infrastrukturalnych i usługowych.

Działania priorytetowe

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników ankiet

Transport: dostępność zewnętrzna

Priorytet komplementarny – poprawa relacji z Warszawą i sąsiednimi powiatami. Likwiduje „szybki butelki” (korki, zbyt rzadkie połączenia, brak integracji taryfowej) i wzmacnia atuty lokalizacyjne (Warszawa, Modlin, Jezioro Zegrzyńskie). Kierunki: zagęszczenie taktu kolejowego/KM, buspasy i priorytety dla autobusów, obwodnice lokalne, sieć P&R, wspólna taryfa metropolitalna. Efekt: większa mobilność pracowników, atrakcyjność inwestycyjna i turystyczna.

Zdrowie

Priorytet adresuje barierę niskiej dostępności i jakości świadczeń; jednocześnie podbija atut „atrakcyjność osiedleńcza”. Kierunki: wzmocnienie POZ i AOS, telemedycyna (z e-usługami), inwestycje w sprzęt i kadry, partnerstwa z placówkami warszawskimi. Efekt: wyższa jakość życia, mniejsze presje demograficzne (starzenie się), lepszy wizerunek powiatu.

Edukacja ponadpodstawowa

Odpowiada na barierę słabego szkolnictwa ponadpodstawowego; wykorzystuje atut młodej populacji. Kierunki: nowe profile (IT, logistyka, energetyka/„zielone” zawody), laboratoria i dualny system kształcenia z firmami, łatwy dojazd do szkół (sprzężenie z transportem). Efekt: zatrzymywanie młodych, dopływ kwalifikacji dla lokalnego rynku pracy.

Rynek pracy i przedsiębiorczość

Ten priorytet „zazębia” się z atrakcyjnością inwestycyjną. Razem adresują bariery: brak dużych firm, słaba przedsiębiorczość i niedobór uzbrojonych terenów, a bazują na atutach: lokalizacja przy Warszawie i inicjatywność mieszkańców. Kierunki: uzbrajanie i scalanie terenów (strefy aktywności przy węzłach), obsługa inwestora, instrumenty dla MŚP (inkubator, cowork, vouchery na innowacje), zachęty dla projektów związanych z Modlinem/logistiką. Efekt: dywersyfikacja gospodarki i wyższe dochody gmin.

Współpraca metropolitalna

Priorytet redukuje barierę słabej koordynacji między samorządami i wzmacnia istniejący atut współpracy w Metropolii Warszawskiej. Kierunki: wspólne projekty transportowe i taryfowe, zintegrowana oferta turystyczna i kulturalna, wspólna marka i kalendarz, platforma danych metropolitalnych. Efekt: większa siła pozyskiwania finansowania i efekt skali.

Ekologia i środowisko

Usuwa barierę niskiej jakości środowiska, jednocześnie chroniąc i monetyzując atut walorów przyrodniczych. Kierunki: retencja i błękitno-zielona infrastruktura, modernizacja kanalizacji i wodociągów, OZE w obiektach publicznych, standardy zieleni i ochrony akustycznej, edukacja ekologiczna. Efekt: lepsza jakość życia i mocniejsza podstawa dla turystyki oraz marki „zielonego” powiatu.

Turystyka i rekreacja

Adresuje barierę słabej infrastruktury turystycznej; wykorzystuje atuty Jeziora Zegrzyńskiego i terenów chronionych. Kierunki: spójne korytarze rekreacyjne (woda-rower-pieszko), mariny i nabrzeża, standard usług (noclegi, gastronomia, wypożyczalnie), wspólny system informacji, „Zalew Warszawy” jako marka. Efekt: nowe przychody i miejsca pracy, wydłużenie sezonu.

E-usługi publiczne

Niwelują barierę niskiej cyfryzacji, korespondując z atutem „nowoczesność/młode pokolenie” i wzmacniając zdrowie (e-zdrowie) oraz transport (informacja pasażerska). Kierunki: jednolity e-urząd powiatowy, e-zdrowie i e-edukacja, open data, rozwój szerokopasmowego internetu. Efekt: wygoda mieszkańców, niższe koszty i mniejsza presja mobilności.

Co to oznacza dla przyszłej strategii:

1. **Transport** to suwak o największej mocy: jednocześnie usuwa top-bariery i wzmacnia top-atut lokalizacyjny.
2. **Usługi społeczne (zdrowie, edukacja)** stabilizują demografię i podnoszą atrakcyjność osiedleńczą – konieczne, by wykorzystać efekty transportu.
3. **Gospodarka (tereny + przedsiębiorczość)** zamienia korzyści z położenia na miejsca pracy i dochody – warto wiązać je z węzłami komunikacyjnymi.
4. **Środowisko i turystyka** to wyróżnik powiatu – inwestycje tu przynoszą podwójny zwrot: jakość życia + ruch turystyczny.
5. **E-usługi i współpraca metropolitalna** to „klej” integrujący całość i zwiększający efektywność wdrożeń.

5 Kluczowe przedsięwzięcia

Ostatnim elementem badania było wskazanie przez każdego z respondentów maksymalnie 3 projektów istotnych z punktu widzenia rozwoju całego powiatu legionowskiego, które powinny zostać zrealizowane w ciągu najbliższych 10 lat. W ramach pytania o kluczowe przedsięwzięcia rozwojowe ankieterzy zgłosili łącznie **około 430 propozycji projektów**. Odpowiedzi miały charakter otwarty, przez co te same pomysły były formułowane na wiele różnych sposobów. Dlatego dokonano ich **agregacji w klastry tematyczne**, obejmujące powtarzające się lub blisko znaczeniowo zapisy (np. „ścieżki rowerowe”, „velostrada” i „trasy rowerowe” potraktowano jako jeden typ przedsięwzięcia). Dla każdego z klastrów podano **orientacyjną liczbę wskazań**, czyli ile razy dany temat pojawił się w różnych wariantach w zgłoszeniach respondentów.

Tak przygotowana lista nie odzwierciedla dokładnie wszystkich pojedynczych propozycji, ale pokazuje, które kierunki działań są najczęściej oczekiwane i powtarzają się w opinii mieszkańców. Jednocześnie należy podkreślić, iż publikowana lista abstrahuje od wskazania podmiotu odpowiedzialnego za realizację danego zadania (sumy przedsięwzięć) i jest jedynie wyrazem społecznych oczekiwań w zakresie poprawy infrastruktury i jakości usług dostępnych na obszarze powiatu legionowskiego.

Zagregowana lista przedsięwzięć zgłoszonych przez mieszkańców powiatu:

Spójna sieć dróg rowerowych (powiatowa) — ciągłe trasy między gminami, standard, łączenie z P&R i węzłami (ok. 52 wskazań);

Większa częstotliwość pociągów / nowe połączenia kolejowe — zwiększenie częstotliwości KM/SKM, nowe relacje (47);

Drogi lokalne (modernizacje, przebudowy) — odcinki gminne/powiatowe, nośność, skrzyżowania (40);

Zagospodarowanie Jeziora Zegrzyńskiego — bulwary, mariny, plaże, nabrzeża, mała infrastruktura (36);

Kolej do Serocka (reaktywacja/przedłużenie SKM/KM) — dojazd szynowy nad Zalew i do Serocka (23);

Rozwój sieci autobusowej między gminami — częstotliwość, nowe linie, siatka spinająca gminy (20);

Zieleń publiczna, parki, skwery / rewitalizacja terenów — parki miejskie, skwery, rekreacja dzielnicowa (19);

Ścieżki/pętle pieszo-rowerowe wokół Zalewu i w lasach — trasy rekreacyjne, „pętle weekendowe” (17);

Chodniki, oświetlenie, przejścia (BRD) — doświetlenia, azyle, strefy „tempo 30” (17);

Domy kultury / biblioteki / amfiteatry — modernizacje/nowe obiekty kultury (14);

Infrastruktura kanalizacyjna — kanalizacja, oczyszczalnie, kolektory (13);

Monitoring i bezpieczeństwo publiczne — monitoring miejski, punkty SOS, patrole (13);

Parking ogólny (nie P&R) — lokalne parkingi osiedlowe/centra miejscowości (12);

Modernizacja DW631 / ul. Modlińskiej — przepustowość, bezpieczeństwo, węzły (11);

Nowe przeprawy / mosty / kładki — Wisła/Zalew/kanaly; także kładki pieszo-rowerowe (10);

Przychodnie specjalistyczne / rehabilitacja — poradnie AOS, rehabilitacja, dzienna opieka (9);

Szkoły ponadpodstawowe (LO, technikum, branżowe) — nowe/rozszerzone placówki, profile rynkowe (9);

Obwodnice (Jabłonna/Legionowo/Wieliszew/Nieporęt/Serock) — wyprowadzenie ruchu tranzytowego (8);

Żłobki i przedszkola — zwiększenie miejsc, nowe placówki (8);

Wiadukty/tunele nad torami (bezkolizyjne przejazdy) — likwidacja „korków na szlabanie” (7);

Atrakcyjność inwestycyjna: tereny / uzbrojenie — scalanie i uzbrajanie działek, parki aktywności (7);

Koordinacja komunikacji powiatowej (jedna oferta/operator) — wspólna siatka i rozkład powiatowy (7);

Modernizacja DK61 (przepustowość/bezpieczeństwo) — odcinki newralgiczne, węzły, usprawnienia (7);

Integracja taryf ZTM–KM–PKP / wspólne bilety — spójne taryfy i zniżki metropolitalne (6);

Infrastruktura wodociągowa — magistrale, stacje uzdatniania, awaryjne zasilanie (5);

Galeria handlowa / duży sklep — obiekt wielkopowierzchniowy (handel/usługi) (5);

E-usługi i cyfryzacja / światłowód / aplikacje — e-urząd, informacja pasażerska, serwisy powiatowe (4);

Inkubator / wsparcie przedsiębiorczości (MŚP) — inkubacja, doradztwo, vouchery, przestrzenie coworkingowe (4);

OZE/fotowoltaika/ciepłownictwo/efektywność — PV, termomodernizacje, sieci ciepłownicze (3);

Infrastruktura sportowa (hala, basen, boiska) — obiekty wielofunkcyjne, modernizacje (3);

Promocja powiatu / marka turystyczno-rekreacyjna — wspólna marka, kampanie, kalendarz (9);

Zdrowie psychiczne (wsparcie/edukacja/poradnie) — programy profilaktyczne i poradnie (2);

Strefy aktywności gospodarczej / parki przemysłowe — z dobrym dojazdem i mediami (2);

Szpital powiatowy / SOR — nowy lub istotna rozbudowa funkcji szpitalnych (2);

Lokale użytkowe dla MŚP (tańsze najmy) — dostęp do lokali na start usług/handlu (1);

Rewitalizacja centrów miejscowości / rynków — przestrzenie publiczne, deptaki, mała architektura (1);

Parkingi Park&Ride / węzły przesiadkowe — przy kolei/autobusach, integracja z rowerem (1).

Niniejszy raport prezentuje wyniki drugiej ankiety przeprowadzonej wśród mieszkańców powiatu i stanowi materiał wyjściowy do dalszych analiz oraz doprecyzowania priorytetów Strategii Powiatu Legionowskiego 2026–2035. Zebrane wnioski będą wykorzystane w pracach warsztatowych i konsultacjach, a także przy przygotowaniu szczegółowych programów i listy przedsięwzięć. W miarę postępu prac planowane jest uzupełnianie i weryfikacja danych o dodatkowe źródła oraz pogłębione analizy.